

JOSIP BIŠKUP

ŠUMARSKA
SOCIOLOGIJA

*SOCIOLOGIE
FORESTRIÈRE*

*SOCIOLOGY
OF FORESTRY*

Josip Biškup

ŠUMARSKA
SOCIOLOGIJA

*SOCIOLOGIE
FORESTRIÈRE*

*SOCIOLOGY
OF FORESTRY*

Zagreb, 1993.

P R E D G O V O R - P R E F A C E

Danas se više ne postavlja pitanje je li moguće konstituirati *SOCIOLOGIJU RADA U ŠUMARSTVU* kao posebnu granu sociologije. Naime, svima, i stručnjacima i nestručnjacima jasno je da se sa sociološkog aspekta može proučavati npr. društvena grupa koja boravi tek kraće vrijeme zajedno. Tako su sociolozi istraživali relevantne sociološke elemente i ponašanje putnika u zrakoplovu na relaciji Paris - New York. Sociologija nije više samo teoretska znanost, nego primarno empirijska, pa se sociološka istraživanja i proučavanja mogu obavljati u svim društvenim grupama - od najmanjih, tzv. parcijalnih, do najvećih, tzv. globalnih.

Prevladano je mišljenje da je sociologija teoreska znanost koja je usmjerena samo na proučavanje društva u totalitetu. "Spor o tome da li je sociologija znanost o općim zakonima razvitka društva i o funkcioniranju i transformaciji pojedinih sistema ili znanost o izučavanju tipičnog u društvenim pojavama (Weberovi »idealni tipovi«, Sorokin), ili pak znanost o konkretnim društvenim fenomenima, nalazi svoje rješenje u integraciji označenih dimenzija. Sociologija polazi od konkretnih istraživanja preko sagledavanja tipičnog, zajedničkog u društvenim pojavama do izučavanja strukture i dinamike pojedinih sistema u povijesti i do izučavanja općih

zakona strukture i razvitka društva."¹

Rezultati istraživanja u industriji, a danas se time posebno bavi ne samo industrijska sociologija nego i organizacija rada, dakle, rezultati tih istraživanja pokazali su da su za produktivnost na radnom mjestu odlučniji psihosocijalni faktori nego sredstva rada, tj. strojevi i kompjutori.²

Čovjeka ne može više ignorirati niti visokorazvijena industrijska proizvodnja, niti arhaični ruralni oblici proizvodnje i rada.

Sociološka komponenta u šumarstvu nije se donedavna eksplicitno i sveobuhvatno istraživala. O čovjeku i njegovoj ulozi u radu govori se u šumarstvu ponajviše u svezi s organizacijom rada, ergonomijom i zaštitom na radu. Tek u ponekim zemljama istraživane su psihosocijalne komponente u šumarstvu.³

Pionirski posao konstituiranja SOCIOLOGIJE RADA U ŠUMARSTVU kao posebne sociološke grane obavio je autor sa suradnicima na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu koji u sklopu Zavoda za istraživanja u šumarstvu od 1978. godine provodi longitudinalna sociološka istraživanja u šumarstvu.

Uz pomoć brojnih suradnika među šumarskim stručnjacima, sociologa s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Instituta za društvene znanosti u Zagrebu, studenata društvenih znanosti i šumarstva te novinara anketara uspio je objaviti tridesetak radova s toga područja i tako konstituirati SOCIOLOGIJU RADA U ŠUMARSTVU.

SADRŽAJ - CONTENU

	Strana
Predgovor.....	5
Introduction	7
Što je sociologija	11
Sociološke metode	14
Klasifikacija socioloških metoda i tehnika	18
Klasifikacija metoda prema kriteriju istraživačkog postupka	21
<i>Dijalektička metoda</i>	22
<i>Logičke (posebne) metode</i>	24
<i>Metoda komparacije</i>	37
Pojedinačne (empirijske) metode	39
<i>Sociometrija</i>	45
Summary	48
Opća, posebne i specijalne sociologije	49
Sociologija rada	52
Industrijska sociologija	56
Ruralna sociologija	62
Predmet šumarske sociologije	65
Društvena uloga šume	72
Rad i njegova društvena funkcija	76
<i>Ekonomska i demografska osnova rada</i>	78
<i>Razvoj sredstava za rad</i>	79
<i>Stroj i njegova evolucija</i>	80
<i>Sistemi rada</i>	81
Sistemi rada u šumarstvu	84
Umor	91
Motivacija	96
SOCIOLOŠKA ISTRAŽIVANJA U ŠUMARSTVU	
Uvod	105
<i>Faze istraživanja</i>	106
<i>Proces istraživanja</i>	108
Određivanje hipoteza	111

Uzorak	113
Upitnik	119
Sociologija malih grupa	121
Intragrupni odnosi	132
Intergrupni odnosi	134
Uza socijalna sredina	135
Šira socijalna sredina	136
Istraživanje kohezije radne grupe	137
Osnovne karakteristike djelatnika u šumarstvu Republike Hrvatske	143
Imovinski status zaposlenih u šumarstvu	147
Egalitarni sindrom u šumarstvu	156
Indeks socijalnog statusa (ISS) djelatnika	158
Migracije u Hrvatskom šumarstvu	163
Stupanj zadovoljenja potreba	167
Stupanj zadovoljenja kulturnih potreba	173
Stupanj kohezije šumarskih obitelji	181
Psihosociološki uzroci nesreća na radu	186
Reprodukcija šumarskih kadrova	190
<i>Srednje obrazovanje</i>	190
<i>Visoko obrazovanje</i>	191
Sociološka analiza visokostručnih kadrova u šumarstvu	201
<i>Iskorištenost visokostručnih kadrova...</i>	202
<i>Inventivni rad u šumarstvu</i>	204
Conclusion	206
The Sociology of forestry	209
Citirana literatura i bilješke	212
Bibliografija šumarske sociologije	218
Sadržaj	221

BILJEŠKA O AUTORU

Dr. JOSIP BIŠKUP redovan je profesor društvenih znanosti iz područja sociologije na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te ima zvanje znanstvenog savjetnika.

Roden je 23. veljače 1935. godine u Velikom Trojstvu kod Bjelovara. Realnu gimnaziju završio je u Bjelovaru 1954. godine, a filozofijsku grupu predmeta i slavistiku diplomirao je 1960. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Magisterij iz državno-političkih znanosti stekao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu 1970. godine, a doktorat društvenih znanosti 1976. godine.

Objavio je više od stotinu znanstvenih i stručnih radova te znatan broj književnih radova i knjiga.

Posljednjih petnaestak godina intenzivno radi na sociološkim istraživanjima u hrvatskom šumarstvu pa ga smatraju utemeljiteljem Šumarske sociologije.⁹⁴